

Tro og overtro

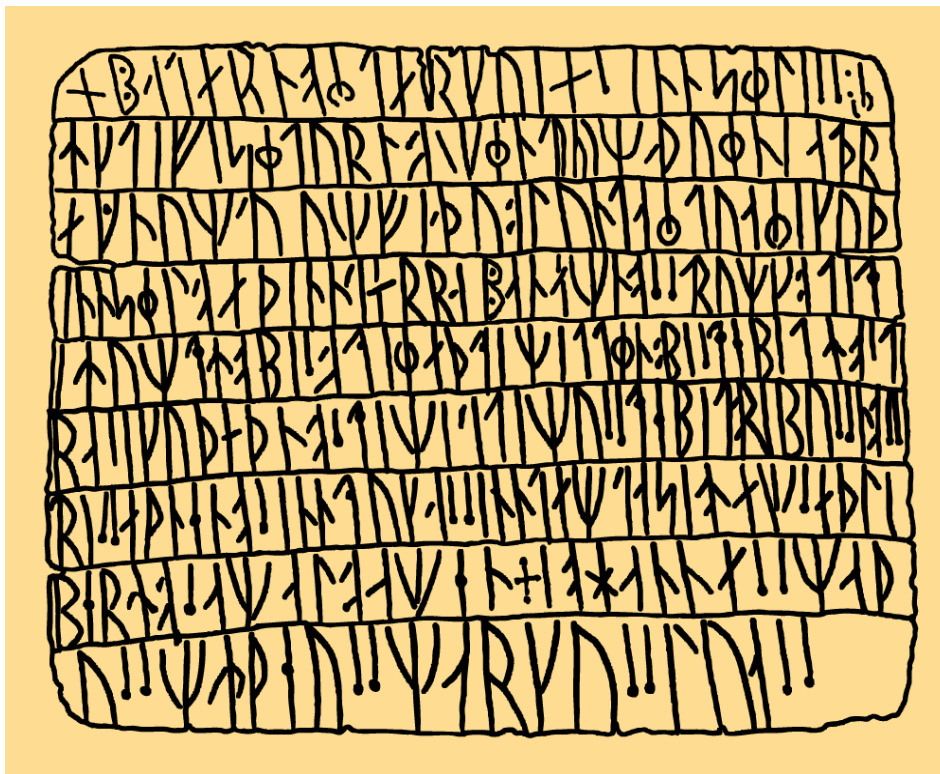
Det finnes rundt 30 blyplater i Norge med runer. De er kristne amuletter med tekst på latin eller forvansket latin. Det religiøse kraftordet AGLA (en forkortelse fra hebraisk) forekommer ofte. Vanlige tekster er Pater noster (Fadervår) og Ave Maria. Omtrent en tredjedel er uforståelige eller består bare av runelignende tegn.

Blyplatene har noen ganger form som et kors. Blyplatene kunne brettes sammen for lettere å kunne bæres i en pung eller sys inn i en sømkant.

Kristne amuletter kunne også lages av tre. Tekstene kan være på latin, eventuelt pseudo-latin, men gammelnorsk forekommer også.

Det finnes også eksempler på overtro. En magisk besvergelse fra Bryggen i Bergen begynner slik: 'Si meg navnet på den som stjal'.

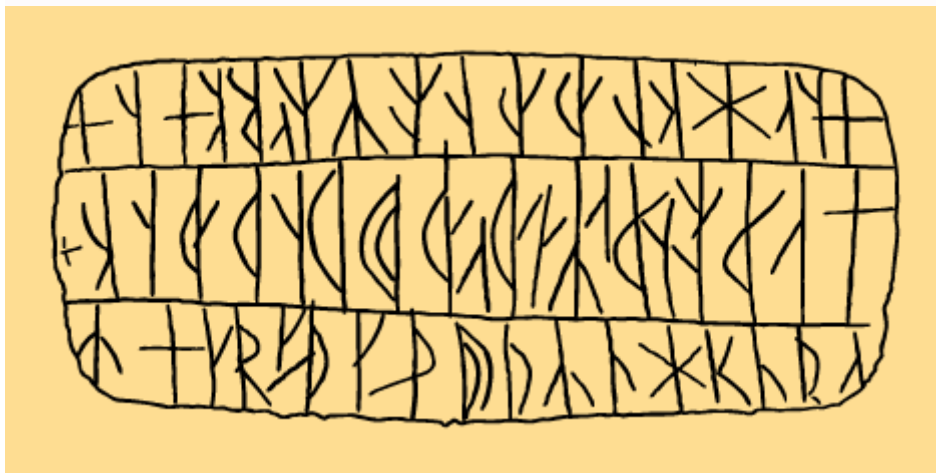

1. 'Pater noster ... [hele teksten av Fadervår på latin]. Johannes, Matteus, Matteus, Markus, Lukas.' Blyplate fra Ulstad, Lom, Oppland. 1200/1300-tallet.

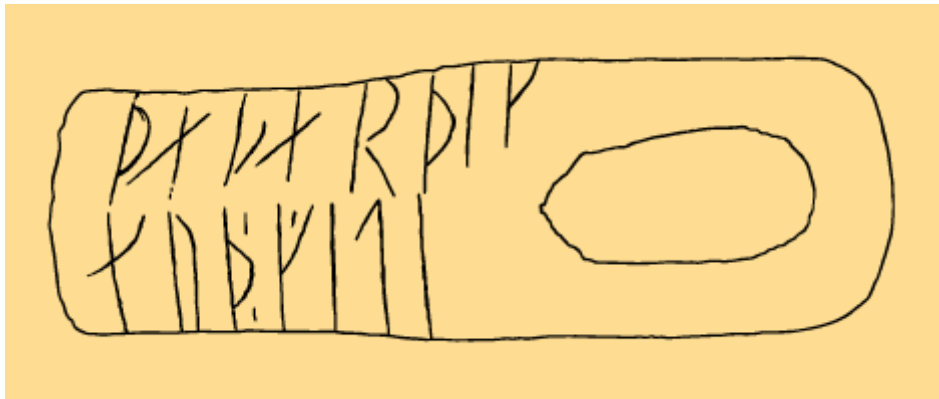

2. aaa.þþþ.(aa)aaaaaa. AGLA. Mikael, Gabriel, Rafael, Raguei. Omnes angeli et arkangeli/ Alle englene og erkeenglene. Pantaseron/???. Gunnlaug. P(ater) n(oster)/Fadervår, a(men). Blyplate fra ukjent sted. 1200/1300-tallet.

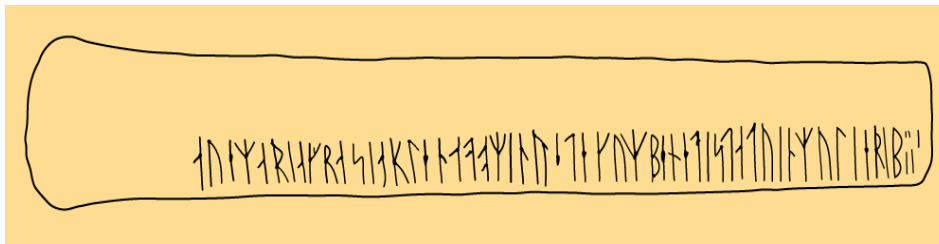

3. Runer, kompliserte binderuner og runelignende tegn. Blyplate fra Tønsberg. 1300–1375.

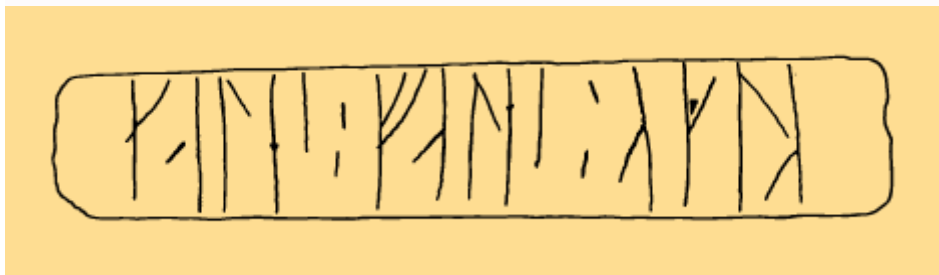

4. 'Måtte Gud ta vare på den som bærer meg og ??? den som deg [?].' Treamulett fra Oslo. 1200–1300.

5. 'Ave Maria ... mulieribus/ Vær hilset, Maria, full av nåde. Herren er med deg; velsignet er du blant kvinner.' Trenagle fra Tønsberg. 1300–1375.

6. 'Kales fales [pseudo-latinske rimord] AGLA' / ['+ AGLA']. Treamulett fra Oslo. 1175–1225.